

Barometr Odpowiedzialnego Zarządzania Przedsiębiorstwem Finansowym

Edycja 2

SGH

Z | P | F

Raport przygotowany przez Instytut Zarządzania Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie
we współpracy ze Związkiem Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce

Autorzy:

Sylwester Gregorczyk
Tomasz Gigol
Anna Krejner-Nowecka
Wioletta Mierzejewska
Agnieszka Smalec
Celina Sołek-Borowska
Agnieszka Sopińska
Hanna Rachoń
Monika Zajkowska

SGH

**Szkoła Główna
Handlowa
w Warszawie**

Instytut Zarządzania SGH
ul. Madalińskiego 31/33
02-554 Warszawa
www.sgh.waw.pl

COPYRIGHT © Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce

Raport ten nie może być rozpowszechniany za pomocą jakiegokolwiek nośnika bez zgody ZPF
wyrażonej pisemnie. Cytowanie wyników jedynie za podaniem źródła: „*Barometr Odpowiedzialne-
go Zarządzania Przedsiębiorstwem Finansowym. Edycja 2*, ZPF, Warszawa/Gdańsk 2023”.

Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce
ul. Długie Pobrzeże 30
80-888 Gdańsk
www.zpf.pl

Warszawa/Gdańsk, październik 2023

Spis treści

Wstęp i ogólne wnioski z badania	4
Indeks Odpowiedzialnego Zarządzania Przedsiębiorstwem Finansowym	9
Subindeksy Odpowiedzialnego Zarządzania Przedsiębiorstwem Finansowym ...	13
Subindeks Zarządzanie	14
Subindeks Pracownicy.....	17
Subindeks Dostawcy/Partnerzy.....	20
Subindeks Środowisko Naturalne.....	23
Subindeks Społeczność Lokalna.....	26
Ranking przedsiębiorstw ZPF.....	29
Indeks ogólny	30
Subindeks Zarządzanie	31
Subindeks Pracownicy.....	32
Subindeks Dostawcy/Partnerzy.....	33
Subindeks Środowisko Naturalne.....	34
Subindeks Społeczność Lokalna.....	35
Autorzy badania	36

Wstęp i ogólne wnioski z badania

Wstęp

¹ Odwołanie do zeszłorocznego raportu.

² W 2023 roku przeprowadzono już trzecią edycję badań na próbie 1002 podmiotów prowadzących działalność w Polsce; *Barometr Odpowiedzialnego Zarządzania Przedsiębiorstwem*, edycja 3, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2023.

³ Indeks został stworzony na bazie 50 indeksowanych pytań w oparciu o normę ISO 26 000; A.D Zoysa, N. Takaoka, *Corporate Social Responsibility performance of small and medium enterprises in regional Japan: an empirical examination*, "Social Responsibility Journal", Vol. 16, No. 4, 2020.

Oddajemy w Państwa ręce raport prezentujący wyniki drugiej edycji badań nad odpowiedzialnym zarządzaniem przedsiębiorstwem finansowym. Zaczynając w zeszłym roku pierwszą edycję badań¹, postawiliśmy sobie cel systematycznego pomiaru odpowiedzialnego zarządzania, aby znać poziom zaawansowania rozwoju przedsiębiorstw finansowych i na tej podstawie formułować zalecenia usprawniające ich odpowiedzialne prowadzenie biznesu. Przypomnijmy, że dla autorów niniejszego badania, odpowiedzialne zarządzanie to filozofia zarządzania, zgodnie z którą przedsiębiorstwa w swoich działaniach uwzględniają interesy społeczne, aspekty środowiskowe oraz relacje z różnymi grupami interesariuszy w szczególności z pracownikami, co przyczynia się do wzrostu wartości przedsiębiorstwa i kształtowania warunków dla jego długookresowego, zrównoważonego rozwoju.

Opisywane badania prowadzone są przez pracowników Instytutu Zarządzania Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, którzy równolegle realizują wielobranżowe badania pt. „Barometr Odpowiedzialnego Zarządzania Przedsiębiorstwem”². Wyniki badania wielobranżowego, oprócz informacji o stanie realizacji odpowiedzialnego zarządzania w polskich przedsiębiorstwach, są doskonałym benchmarkiem dla przedsiębiorstw finansowych, pokazując ich znacznie wyższą troskę o wszystkie wymiary odpowiedzialnego biznesu.

Na podstawie badania ankietowego obejmującego 50 pytań zebrano informacje pozwalające obliczyć wartość łącznego Indeksu Odpowiedzialnego Zarządzania³, oraz subindeksy obejmujące następujące obszary: zarządzanie, pracownicy, dostawcy/partnerzy, środowisko naturalne, społeczności lokalne.

Każdy z subindeksów został wyliczony zgodnie z formułą:

$$\text{Subindeks} = \sum_{i=1}^m \frac{d_i}{m}$$

gdzie:

d_i przyjmuje wartość 1 albo 0 w zależności, czy przedsiębiorstwo stosuje praktykę OZ lub nie,

m – liczba odpowiedzi udzielonych na pytanie w zakresie tej praktyki,

1 – wdrożona praktyka,

0 – brak wdrożonej praktyki.

Indeks Odpowiedzialnego Zarządzania Przedsiębiorstwem Finansowym (IOZP_F) został obliczony jako średnia subindeksów w pięciu wskazanych obszarach i może przyjmować wartość od 0 do 1 – im wyższa wartość indeksu, tym wyższy poziom odpowiedzialnego zarządzania w przedsiębiorstwie

Badanie przeprowadzono na początku 2023 roku na 45 przedsiębiorstwach zrzeszonych w Związku Przedsiębiorstw Finansowych (ZPF). Należy podkreślić wzrost liczby przebadanych podmiotów w stosunku do roku 2022 (33), co z jednej

strony utrudnia porównywalność wyników, a z drugiej świadczy o pozytywnym nastawieniu Członków ZPF do realizowanych badań. Spośród 33 przedsiębiorstw biorących udział w poprzednim badaniu 26 przystąpiło w tym roku do badania ponownie, pozostałe 19 uczestniczyło w nim po raz pierwszy.

Mamy nadzieję, że prezentowane wyniki będą pomocne w formułowaniu indywidualnych (na poziomie zarządów przedsiębiorstw) oraz zbiorowych (na poziomie Związku) zaleceń doskonalących poziom zarządzania odpowiedzialnym przedsiębiorstwem finansowym, a przyszłoroczne wyniki będą pokazywały kolejne wzrosty indeksów.

Ogólne wnioski z badania

Podmioty skupione w Związku Przedsiębiorstw Finansowych cechuje ponadprzeciętny poziom zaangażowania w odpowiedzialne zarządzanie	Indeks Odpowiedzialnego Zarządzania Przedsiębiorstwem Finansowym: $IOZP_F = 0,69$
Przedsiębiorstwa ZPF poprawiły wartość indeksu w porównaniu do roku poprzedniego o 0,06	Indeks Odpowiedzialnego Zarządzania Przedsiębiorstwem Finansowym: $IOZP_{F\ 2023} = 0,69 > IOZP_{F\ 2022} = 0,63$
Przedsiębiorstwa finansowe cechuje wyższa odpowiedzialność zarządzania niż przedsiębiorstwa wielobranżowe	$IOZP_F = 0,69 > IOZP = 0,49$
Obszary zarządzania, dostawcy/partnerzy oraz pracownicy to obszary o najwyższych wartościach subindeksów, zdecydowanie powyżej wyników wielobranżowych	$IZ_F = 0,81 > IZ = 0,49$ $ID/P_F = 0,88 > ID/P = 0,50$ $IP_F = 0,85 > IP = 0,56$
Obszary środowiska naturalnego oraz społeczności lokalnych to obszary o najniższej wartości subindeksów	$IŚN_F = 0,44 < IŚN = 0,49$ $ISL_F = 0,46 < ISL = 0,41$
Poziom 0,80 indywidualnego Indeksu Odpowiedzialnego Zarządzania przekroczyło dziewięć przedsiębiorstw ZPF	$Max\ IOZP_F = 0,97$
Poniżej poziomu 0,50 indywidualnego Indeksu Odpowiedzialnego Zarządzania plasują się cztery przedsiębiorstwa ZPF	$Min\ IOZP_F = 0,40$

Charakterystyka pięciu subindeksów

Obszar praktyk zarządczych

- ▶ Niemal wszystkie badane przedsiębiorstwa uwzględniają zasady odpowiedzialnego zarządzania na etapie tworzenia strategii oraz modelu biznesu.
- ▶ Zdecydowana większość deklaruje fakt wdrażania procedur zarządczych zgodnych z zasadami odpowiedzialnego zarządzania.
- ▶ W dalszym ciągu działalność CSR nie jest ustrukturalizowana (w większości podmiotów brak stanowisk ds. CSR) i nie jest formalnie komunikowana (większość przedsiębiorstw nie sporządza regularnie raportów CSR).

Obszar pracowniczy

- ▶ Wszystkie badane przedsiębiorstwa wynagradzają swoich pracowników niezależnie od płci i innych wymiarów różnorodności.
- ▶ Niemal wszystkie przedsiębiorstwa deklarują równość szans pracowników przy obsadzaniu stanowisk kierowniczych.
- ▶ Najmniej popularną praktyką jest zatrudnianie osoby, w której zakresie obowiązków jest przeciwdziałanie mobbingowi w miejscu pracy.

Obszar dostawców i partnerów

- ▶ 100% badanych podmiotów na bieżąco aktualizuje informacje na swoich stronach internetowych.
- ▶ Badane przedsiębiorstwa prowadzą politykę otwartości i przejrzystości swojej działalności.
- ▶ Niemal wszystkie badane przedsiębiorstwa interesują się sytuacją ekonomiczno-finansową swoich partnerów, jednocześnie otwarcie udzielając informacji o swojej bieżącej działalności.

Obszar środowiska naturalnego

- ▶ Środowisko naturalne to najniżej oceniany obszar odpowiedzialnego zarządzania przedsiębiorstw ZPF.
- ▶ Najczęściej stosowane praktyki odnoszące się do ochrony środowiska naturalnego dotyczą motywowania pracowników do ochrony środowiska oraz stosowania recyklingu odpadów.
- ▶ Ponad 60% badanych przedsiębiorstw nie posiada własnej polityki środowiskowej.

Obszar lokalnej społeczności

- ▶ Stopniowo wzrasta aktywność przedsiębiorstw finansowych na rzecz społeczności lokalnej.
- ▶ Podejmowanie działań charytatywnych jest najczęściej realizowaną praktyką badanych przedsiębiorstw.
- ▶ Rzadko prowadzone są konsultacje z przedstawicielami społeczności lokalnej w zakresie działań na rzecz wspólnego rozwoju.

Indeks Odpowiedzialnego Zarządzania Przedsiębiorstwem Finansowym

Indeks Odpowiedzialnego Zarządzania Przedsiębiorstwem Finansowym (IOZPF_F)

Podmioty zrzeszone w Związku Przedsiębiorstw Finansowych cechuje ponadprzeciętny poziom zaangażowania w odpowiedzialne zarządzanie. Indeks Odpowiedzialnego Zarządzania Przedsiębiorstwem Finansowym dla tych podmiotów wyniósł:

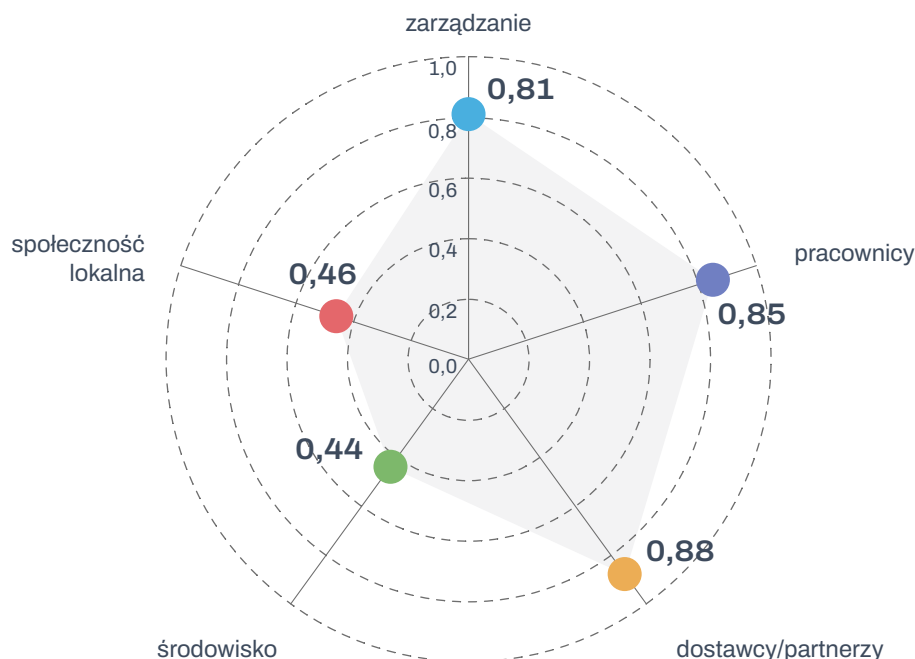
$$\text{IOZPF}_F = 0,69$$

Na łączną wartość indeksu złożyły się wartości poszczególnych subindeksów badanych przedsiębiorstw (rys. 1.):

- Subindeks Zarządzanie – $\text{IZ}_F = 0,81$,
- Subindeks Pracownicy – $\text{IP}_F = 0,85$,
- Subindeks Dostawcy/Partnerzy – $\text{ID/P}_F = 0,88$,
- Subindeks Środowisko Naturalne – $\text{ISN}_F = 0,44$,
- Subindeks Społeczność Lokalna – $\text{ISL}_F = 0,46$.

Rysunek 1. Wartości subindeksów odpowiedzialnego zarządzania przedsiębiorstw finansowych w roku 2023 (N=45)

Źródło: Badania Instytutu Zarządzania SGH 2023.

Najwyższe wartości indeksu badanych przedsiębiorstw dotyczyły praktyk w obszarze dostawców/partnerów (0,88) natomiast najniższy wynik charakteryzuje praktyki związane z działaniami w obszarze środowiska naturalnego (0,44). Wysoki indeks ogólnych praktyk zarządczych świadczy o dużej dojrzałości zarządczej przedsiębiorstw finansowych i wynika z faktu dążenia do wypracowania dużego zaufania społecznego. Ponadto, przedsiębiorstwa te podlegają jurysdykcji Komisji Nadzoru

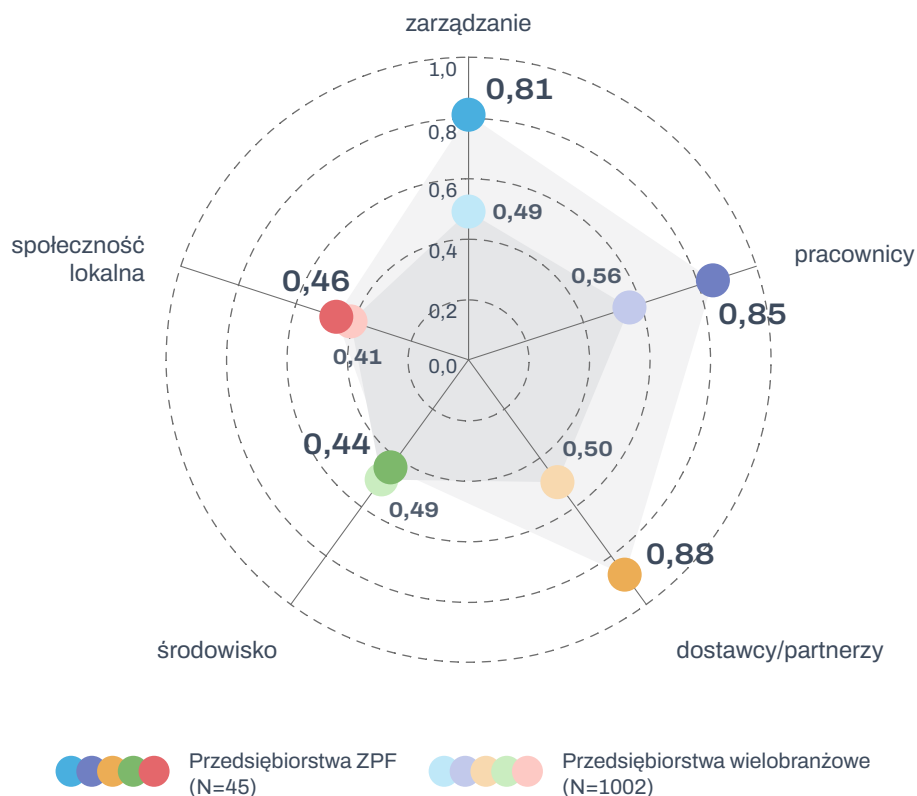
Finansowego, będąc zobligowanymi prawem do przestrzegania najwyższych standardów zarządczych. Jednocześnie przedsiębiorstwa finansowe wykazują większą dbałość o pracowników, indeks w obszarze praktyk pracowniczych wyniósł 0,85. Z kolei najniższy wskaźnik dotyczący środowiska naturalnego (0,44) na pewno można przypisać specyfice przedsiębiorstw finansowych, których wpływ na środowisko jest stosunkowo mniejszy niż przedsiębiorstw produkcyjnych i stąd brak niektórych praktyk w opisywanych badaniach.

Przedsiębiorstwa finansowe o wiele lepiej plasują się pod względem świadomości i przejawów odpowiedzialnego zarządzania niż grupa 1002 badanych podmiotów w wielobranżowym badaniu „Barometr Odpowiedzialnego Zarządzania Przedsiębiorstw” (rys. 2). W badaniu ogólnopolskim wartość indeksu IOZP wyniosła tylko 0,49 i jest o 0,20 niższa niż w przypadku badanych przedsiębiorstw finansowych (0,69). Na ten wynik złożyły się również o wiele niższe wartości większości poszczególnych subindeksów.

Największą różnicę na korzyść przedsiębiorstw finansowych można zauważyć w obszarze dostawcy/partnerzy, w którym wartość subindeksu dla nich wyniosła 0,88 (w porównaniu z 0,50 dla przedsiębiorstw wielobranżowych). Znacząco lepiej przedsiębiorstwa finansowe wypadły również w obszarze pracownicy (z subindeksem 0,85 w porównaniu z 0,56 dla firm wielobranżowych) oraz zarządzanie (0,81 w porównaniu z 0,49 w próbie ogólnopolskiej). Z kolei gorzej niż grupa referencyjna przedsiębiorstwa finansowe radzą sobie jedynie w obszarze środowiska naturalnego (z subindeksem na poziomie 0,44 w porównaniu z 0,49 dla badania ogólnopolskiego). W odniesieniu do tego obszaru rekomenduje się działania usprawniające odpowiedzialne zarządzanie przedsiębiorstw finansowych.

Rysunek 2. Subindeksy odpowiedzialnego zarządzania przedsiębiorstw finansowych na tle przedsiębiorstw wielobranżowych

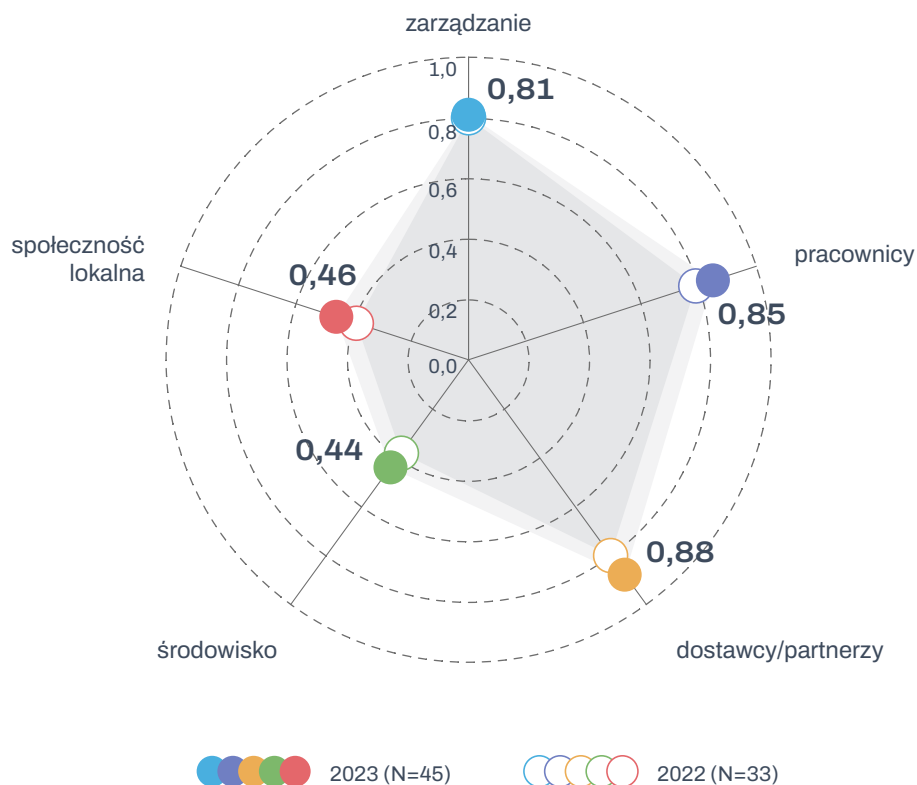
Źródło: Badania Instytutu Zarządzania SGH 2023.

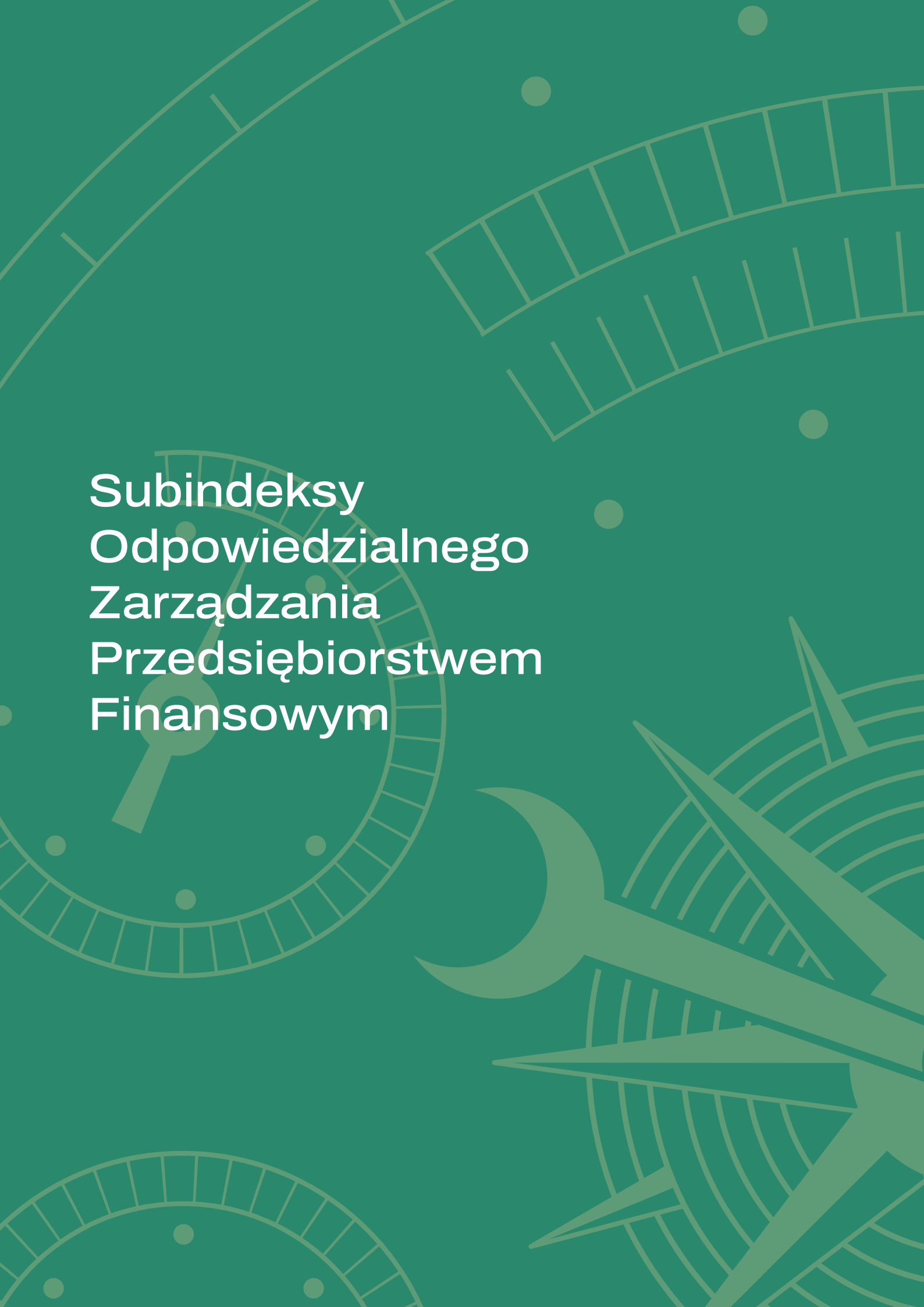
Na pochwałę zasługuje poprawa ogólnego indeksu IOZP_F w porównaniu do 2022 roku z 0,63 do 0,69. Znaczącej poprawie uległy wartości wszystkich subindeksów z wyjątkiem subindeksu ogólnych praktyk zarządczych, który wzrósł jedynie o 0,01. Porównanie subindeksów przedsiębiorstw finansowych uzyskanych w tegorocznym badaniu z tymi z 2022 roku prezentuje rys. 3.

Rysunek 3. Subindeksy odpowiedzialnego zarządzania przedsiębiorstw finansowych w roku 2023 na tle wyników z 2022 roku

Źródło: Badania Instytutu Zarządzania SGH 2023.

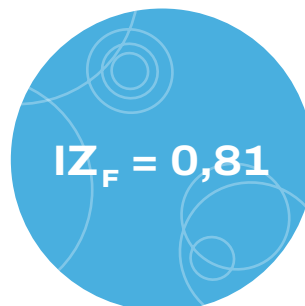

Podsumowując wyniki tegorocznego badania, można z całą pewnością stwierdzić, że przedsiębiorstwa finansowe dążą do poprawy, a indeks spełnia swoją rolę, gdyż stanowi istotne narzędzie edukacyjne na drodze ku osiągnięciu odpowiedzialnego zarządzania w każdym obszarze zarządczym.

Subindeksy Odpowiedzialnego Zarządzania Przedsiębiorstwem Finansowym

Subindeks Zarządzanie

Zakres stosowania poszczególnych praktyk odpowiedzialnego zarządzania (OZ) przez przedsiębiorstwa finansowe jest bardzo zróżnicowany. Wyraźnie można wskazać ogólne praktyki OZ stosowane przez prawie wszystkie przedsiębiorstwa oraz takie, które nie cieszą się popularnością. Do tych pierwszych można zaliczyć: uwzględnianie zasad OZ na etapie tworzenia strategii oraz stosowanie nowoczesnych form komunikowania się ze swoimi interesariuszami (które deklaruje po 97,8% przedsiębiorstw finansowych). Niewiele mniej podmiotów, bo 95,6%, na bieżąco też modyfikuje model biznesu pod kątem zasad OZ oraz wykorzystuje media społecznościowe. Z kolei 88,9% przedsiębiorstw wdraża procedury zarządcze lub sposoby postępowania, które uwzględniają zasady OZ: zarządza zasobami finansowymi oraz zarządza rozwojem nowych produktów, uwzględniając równowagę aspektów środowiskowych, społecznych i ekonomicznych. Na przeciwnym biegunie, jako najrzadziej stosowane praktyki OZ, znalazło się sporządzanie regularnych raportów społecznych (deklarowane przez zaledwie 20% przedsiębiorstw) oraz fakt funkcjonowania wyodrębnionego stanowiska do koordynacji działań społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR), potwierdzony przez 22,2% przedsiębiorstw finansowych.

W porównaniu do poprzedniego roku odnotowano pewne różnice co do stosowania poszczególnych praktyk OZ przez przedsiębiorstwa finansowe i są to zmiany zarówno na plus, jak i na minus. Wśród tych pozytywnych można odnotować wzrost odsetka przedsiębiorstw finansowych wskazujących na: posiadanie kodeksu etycznego (wzrost aż o 17 p.p.), zarządzanie rozwojem nowych produktów uwzględniającym równowagę aspektów środowiskowych, społecznych i ekonomicznych (wzrost o 7,1 p.p.) oraz zarządzanie działalnością marketingową uwzględniającą równowagę aspektów środowiskowych, społecznych i ekonomicznych (wzrost o 2,4 p.p.). Niestety w tym samym czasie odsetek firm realizujących inne ogólne praktyki OZ zmalał. Największy spadek, aż o 7,3 p.p., odnotowano w kwestii praktyki sporządzania regularnych raportów społecznych. Jest to tym bardziej niepokojące, że powyższa praktyka i tak była stosowana przez niewielki odsetek podmiotów. Szczegółowy rozkład procentowy przedsiębiorstw finansowych stosujących poszczególne praktyki odpowiedzialnego zarządzania w roku 2023 i porównanie z wynikami uzyskanymi w roku poprzednim prezentuje rys. 4.

Rysunek 4. Rozkład procentowy przedsiębiorstw finansowych stosujących poszczególne praktyki Subindeksu Zarządzanie w 2023 roku (N=45) oraz porównanie z wynikami w 2022 roku (N=33); w %

Źródło: Opracowanie własne.

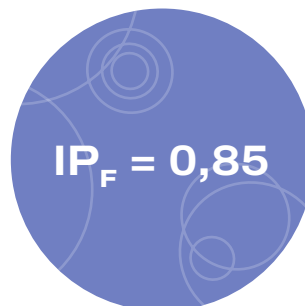
Przedsiębiorstwa finansowe na tle podmiotów referencyjnych wypadają zdecydowanie lepiej pod względem stosowania prawie wszystkich ogólnych praktyk odpowiedzialnego biznesu, z dwoma wyjątkami. Różnice są zaskakująco duże, sięgające nawet kilkudziesięciu punktów procentowych na korzyść przedsiębiorstw finansowych. Jedynie w przypadku funkcjonowania wyodrębnionego stanowiska do spraw koordynacji działań CSR oraz regularnego sporządzania raportów społecznych przedsiębiorstwa finansowe odbiegają na niekorzyść w stosunku do ogólnej próby badanych przedsiębiorstw. Szczegółowe porównanie zakresu stosowania ogólnych praktyk OZ w przedsiębiorstwach finansowych na tle przedsiębiorstw wielobranżowych w roku 2023 prezentuje rys. 5.

Rysunek 5. Rozkład procentowy przedsiębiorstw stosujących poszczególne praktyki Subindeksu Zarządzanie – przedsiębiorstwa finansowe (N=45) oraz przedsiębiorstwa wielobranżowe (N=1002); w %

Źródło: Opracowanie własne.

Subindeks Pracownicy

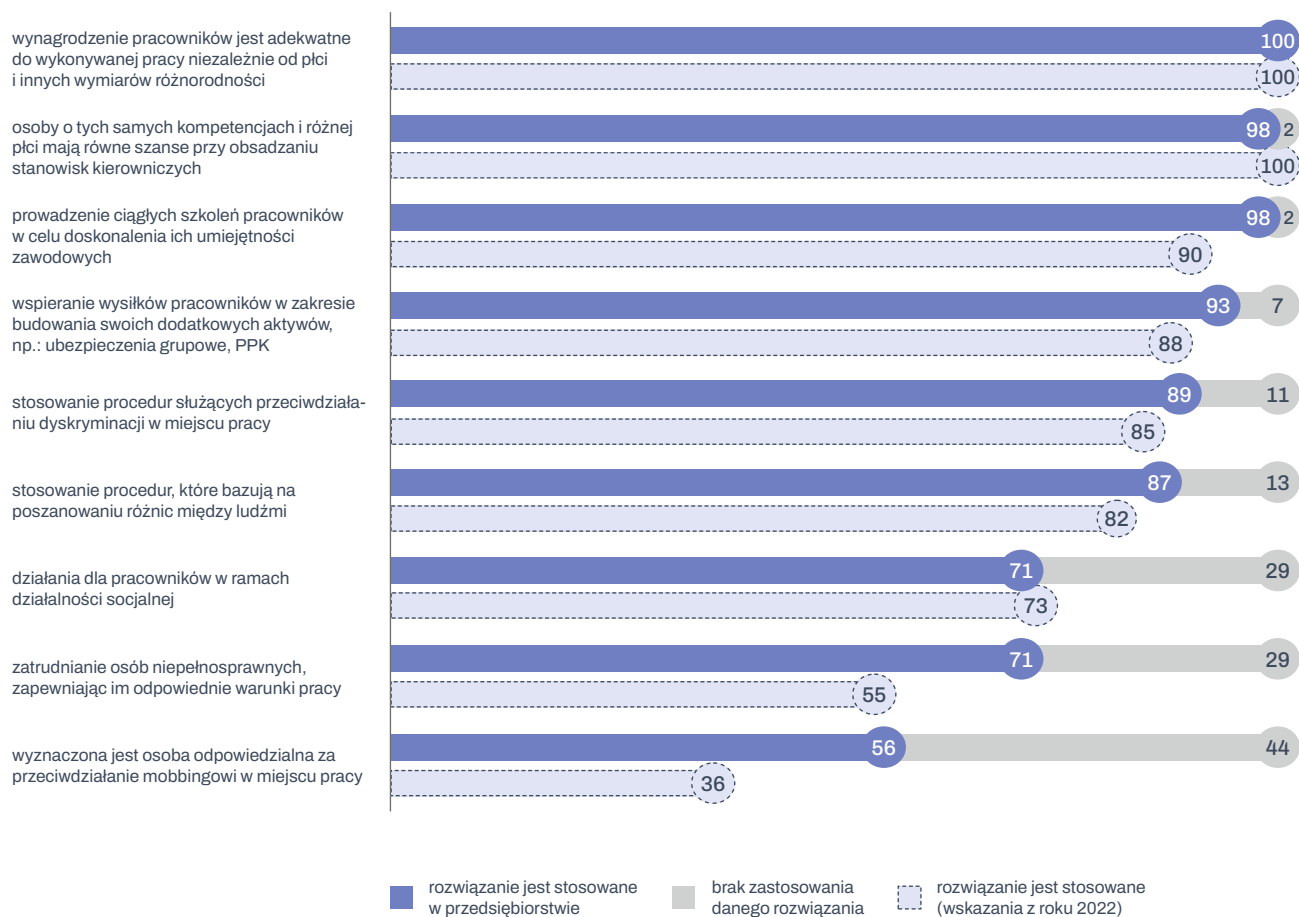
Najbardziej powszechną praktyką odpowiedzialnego zarządzania dotyczącą pracowników wśród badanych przedsiębiorstw finansowych, wskazaną przez wszystkich respondentów, jest adekwatność wynagrodzenia niezależnie od płci i innych wymiarów różnorodności pracowników. Niewiele niższy wynik uzyskała zadeklarowana równość szans pracowników przy obsadzaniu stanowisk kierowniczych (97,8% odpowiedzi). Zapewnianie równych szans w zatrudnieniu, będąc jednocześnie wymogiem prawnym, jest istotnym elementem społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw. Oba te wyniki są zgodne z wysoką pozycją Polski w zakresie gender pay gap. Odsetek kobiet na stanowiskach kierowniczych w Polsce, według Eurostatu, również należy do najwyższych w Europie. Równie wysoko oceniono też dostęp do szkolenia w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych (97,8% wskazań). Kolejne miejsce zajęło wspieranie budowania przez pracowników aktywów finansowych (93,3%), a następnie wdrożenie procedur antydyskryminacyjnych (88,9%). Potwierdzeniem respektowania zasady równych szans jest również posiadanie procedur bazujących na poszanowaniu różnic między ludźmi, które potwierdziło 86,7% badanych przedsiębiorstw. Po 71,1% przedsiębiorstw wdrożyło działania dla pracowników w ramach działalności socjalnej oraz stworzyło odpowiednie warunki pracy osobom z niepełnościami. Z kolei 55,6% zatrudnia osobę, w której zakresie obowiązków było przeciwdziałanie mobbingowi w miejscu pracy.

Należy zwrócić uwagę, że dla większości praktyk OZ w obszarze pracowników nastąpiła znacząca poprawa w porównaniu do poprzedniego roku. Najbardziej spektakularny wzrost można zaobserwować w najrzadziej raportowanych obszarach. Posiadanie specjalnego stanowiska dla osoby przeciwdziałającej mobbingowi deklaruje 55,6% badanych podmiotów w porównaniu do 36,4% w poprzednim badaniu, z kolei zatrudnianie osób niepełnosprawnych i zapewnienie im odpowiednich warunków pracy raportuje 71,1% badanych w stosunku do 54,5% przed rokiem. Znaczący postęp zaobserwowano również w zakresie ciągłego szkolenia pracowników. Nastąpił tu wzrost o prawie 6 p.p. Niewiele mniej, bo o 5,4 p.p., wzrosło wspieranie wysiłków pracowników w budowaniu ich aktywów finansowych. Prawdopodobnie jest to związane z upowszechnieniem się pracowniczych planów kapitałowych (PPK). W podobnym stopniu wzrósł odsetek respondentów stosujących procedury antydyskrymina-

cyjne i bazujące na poszanowaniu różnic między ludźmi. Na niezmiennym poziomie pozostała z kolei równość zarobków niezależnie od płci i innych wymiarów różnorodności. Natomiast zmniejszenie odsetka wskazań odnotowano tylko dla dwóch praktyk: równych możliwości zajmowania stanowisk kierowniczych przez mężczyzn i kobiety oraz działań wspierających pracowników w ramach działalności socjalnej przedsiębiorstwa i w obu przypadkach zmiana na minus była minimalna. Szczegółowy rozkład procentowy przedsiębiorstw finansowych stosujących poszczególne praktyki odpowiedzialnego zarządzania w obszarze pracowników w roku 2023 i porównanie z wynikami uzyskanymi w roku poprzednim prezentuje rys. 6.

Rysunek 6. Rozkład procentowy przedsiębiorstw finansowych stosujących poszczególne praktyki Subindeksu Pracownicy w 2023 roku (N=45) oraz porównanie z wynikami w 2022 roku (N=33); w %

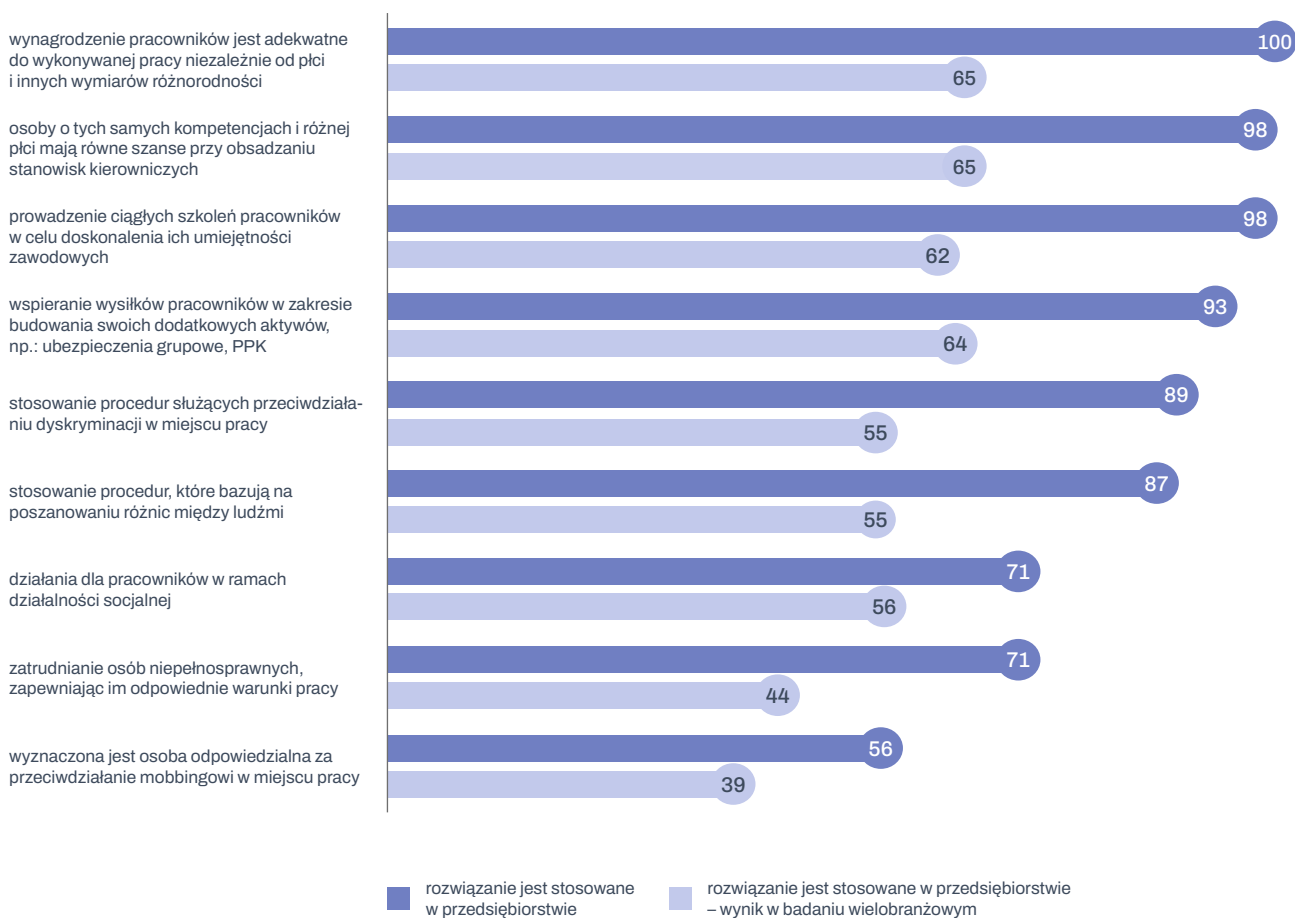
Źródło: opracowanie własne.

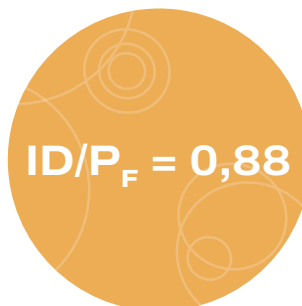
W badanych przedsiębiorstwach finansowych wszystkie praktyki odpowiedzialnego zarządzania pracownikami wypadły dużo lepiej niż w badaniu ogólnopolskim (rys. 7). Szczególnie wyraźna jest różnica w zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, która w poprzedniej edycji badania wypadała podobnie jak w grupie przedsiębiorstw ogółem. Przedsiębiorstwa produkcyjne z pewnością muszą włożyć większy wysiłek w to, żeby stworzyć takie warunki pracownikom. Również praktyka zatrudniania osoby odpowiedzialnej za przeciwdziałanie mobbingowi w miejscu pracy, która wypadła na podobnym poziomie w obu badanych grupach w pierwszej edycji badania, obecnie występuje częściej w przedsiębiorstwach finansowych. Prawdopodobnie podmioty te są lepiej zaznajomione z zasadami dotyczącymi raportowania niefinansowego oraz dotyczącego ESG i podjęły wysiłki, żeby sprostać nowym standardom. Raportowanie stwarza też możliwość dokonania zewnętrznej oceny wymierności podjętych działań.

Rysunek 7. Rozkład procentowy przedsiębiorstw stosujących poszczególne praktyki Subindeksu Pracownicy – przedsiębiorstwa finansowe (N=45) oraz przedsiębiorstwa wielobranżowe (N=1002); w %

Źródło: opracowanie własne.

Subindeks Dostawcy/Partnerzy

Wśród najczęściej stosowanych praktyk odpowiedzialnego zarządzania w obszarze dostawcy/partnerzy znalazły się działania oparte na otwartości wobec dostawców i partnerów. Wszystkie badane podmioty zadeklarowały, że aktualizują na bieżąco informacje zamieszczane na swoich stronach internetowych. Niemal wszystkie badane przedsiębiorstwa (97,8%) są też w pełni otwarte na udzielanie informacji o swojej bieżącej działalności. Takie podejście oznacza, że prowadzą one politykę otwartości i przejrzystości swojej działalności, co zachęca do podejmowania współpracy przez partnerów i potencjalnych klientów. Taki sam odsetek (97,8%) wskazał na terminowe regulowanie swoich zobowiązań wobec partnerów handlowych, co potwierdza odpowiedzialne podejście i troskę o budowanie długoterminowych relacji z partnerami handlowymi. Również 97,8% badanych przedsiębiorstw finansowych zadeklarowało, że interesuje się sytuacją ekonomiczno-finansową swoich partnerów. Takie podejście wskazuje na rozważę i odpowiedzialność w doborze partnerów do współpracy. Podyktowane może być to również specyfiką usług finansowych, z których wynika potrzeba stałego monitorowania rynku i analiz ekonomiczno-finansowych. Wśród najrzadziej wskazywanych praktyk znalazły się działania dotyczące ujawniania informacji o pochodzeniu składników wytwarzanych produktów (13,3%) oraz o bezpieczeństwie metod produkcji (22,2%). Z uwagi na specyfikę działalności usługowej badanych przedsiębiorstw pytania związane z pochodzeniem składników wytwarzanych produktów oraz bezpieczeństwem metod produkcji nie odnoszą się w sposób bezpośredni do przedmiotu działalności przedsiębiorstw finansowych.

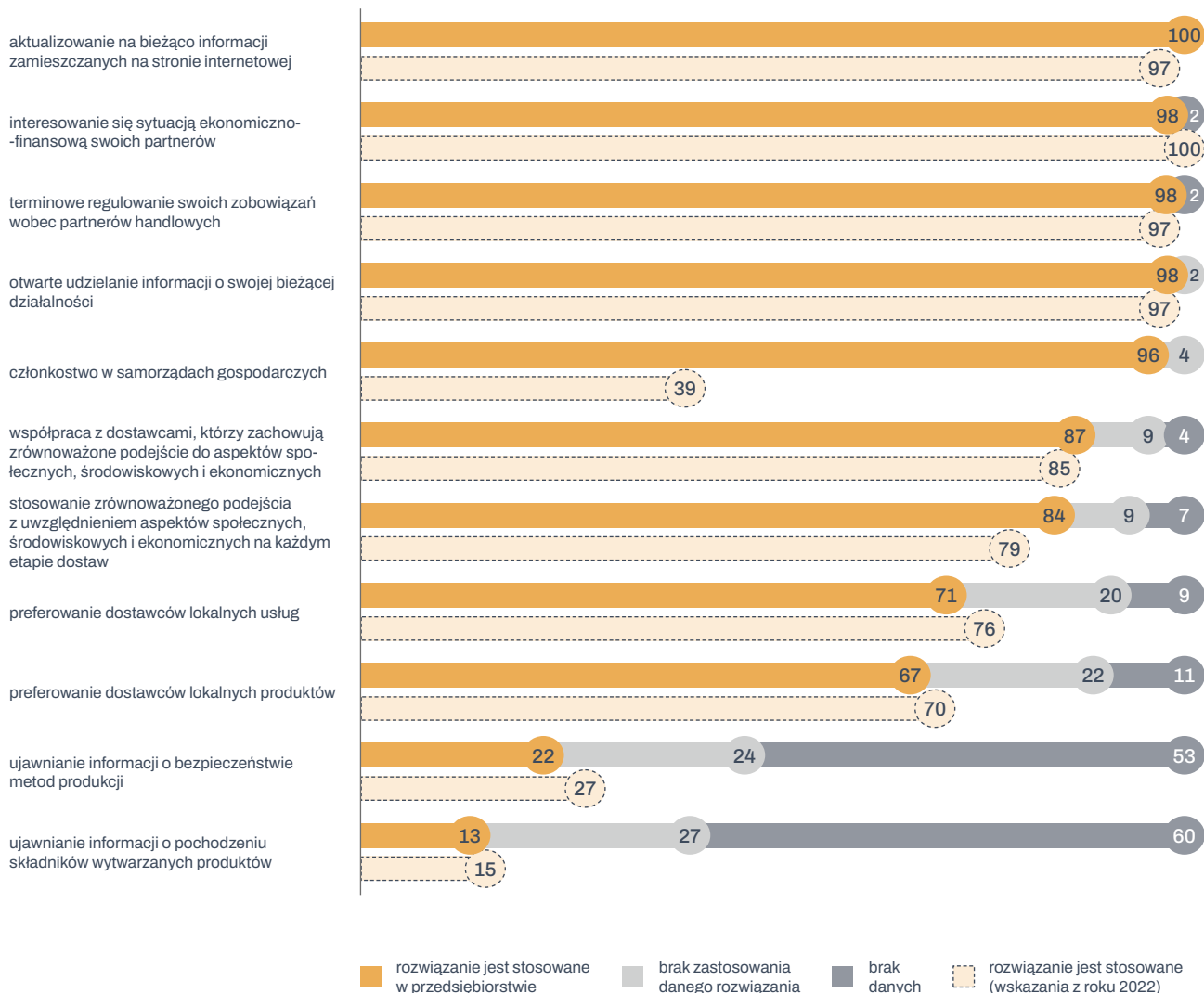
W analizie porównawczej wyników otrzymanych w 2023 roku do 2022 roku można zauważyć niewielkie różnice w uzyskanych odpowiedziach. Jedyną praktyką, która wyróżniła się zdecydowanym wzrostem wskazań (95,6% w porównaniu z 39,4% w 2022 roku) było członkostwo w samorządach gospodarczych. Należy zauważyć, że wszystkie badane przedsiębiorstwa są zrzeszone w Związku Przedsiębiorstw Finansowych, który jest jednostką samorządu gospodarczego. Biorąc pod uwagę panelowy charakter przeprowadzonego badania można przypuszczać, że w poprzedniej jego edycji część przedsiębiorstw nie miała świadomości, że ZPF jest formą samorządu gospodarczego, co w rezultacie powinno oznaczać 100% deklaratywności stosowanej praktyki. Ponowne badanie zdecydowanie potwierdziło wzrost świadomości

mości przedsiębiorstw w tym zakresie. Pozytywnie należy odebrać wzrost odsetka podmiotów deklarujących stosowanie zrównoważonego podejścia uwzględniającego aspekty społeczne, środowiskowe i ekonomiczne (84,4% w porównaniu z 78,8% w 2022 roku) oraz praktykowanie współpracy z dostawcami, którzy zachowują zrównoważone podejście do aspektów społecznych, środowiskowych i ekonomicznych (86,7% w porównaniu z 84,9% w 2022 roku). Nieznacznie zmalał odsetek firm realizujących praktyki preferowania lokalnych produktów i usług (spadek odpowiednio o 3 p.p. i 4,7 p.p.). Szczegółowy rozkład procentowy przedsiębiorstw finansowych stosujących poszczególne praktyki odpowiedzialnego zarządzania w obszarze dostawcy/partnerzy w roku 2023 i porównanie z wynikami uzyskanymi w roku poprzed-

Rysunek 8. Rozkład procentowy przedsiębiorstw finansowych stosujących poszczególne praktyki Subindeksu Dostawcy/Partnerzy w 2023 roku (N=45) oraz porównanie z wynikami w 2022 roku (N=33); w %

Źródło: Opracowanie własne.

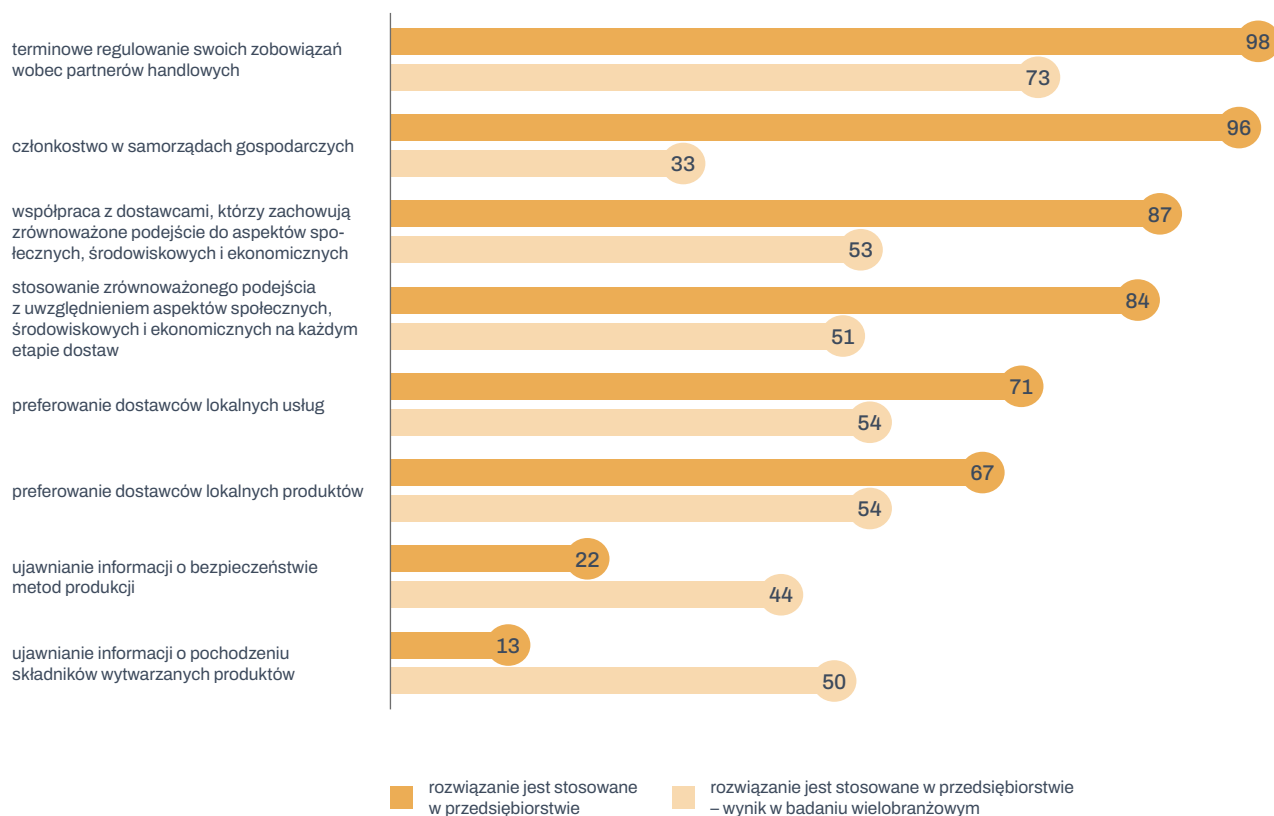
nim prezentuje rys. 8.

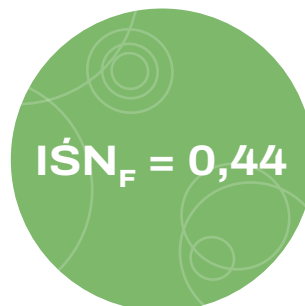
Stosowanie odpowiedzialnych praktyk w obszarze dostawców i partnerów jest zdecydowanie większe wśród badanych przedsiębiorstw finansowych niż w próbie ogólnopolskiej (rys. 9). Większy odsetek wskazań w przypadku tych drugich odnotowano jedynie w zakresie dwóch praktyk, które z uwagi na specyfikę działalności usługowej w sposób bezpośredni nie dotyczą przedsiębiorstw finansowych. Należą do nich: ujawnianie pochodzenia składników wytwarzanych produktów oraz ujawnianie informacji o bezpieczeństwie metod produkcji. Dla pozostałych praktyk różnice w deklaracjach ich stosowania przypadają zdecydowanie na korzyść podmiotów finansowych. Są to w szczególności działania takie jak: stosowanie zrównoważonego podejścia na każdym etapie dostaw (różnica w odsetku wskazań na korzyść firm finansowych na poziomie 33 p.p. w stosunku do przedsiębiorstw z różnych branż), współpraca z dostawcami, którzy stosują zrównoważone podejście (34 p.p.) czy terminowe regulowanie swoich zobowiązań wobec partnerów handlowych (25 p.p.).

Rysunek 9. Rozkład procentowy przedsiębiorstw stosujących wybrane praktyki Subindeksu Dostawcy/ Partnerzy – przedsiębiorstwa finansowe (N=45) oraz przedsiębiorstwa wielobranżowe (N=1002); w %

Źródło: Opracowanie własne.

Subindeks Środowisko Naturalne

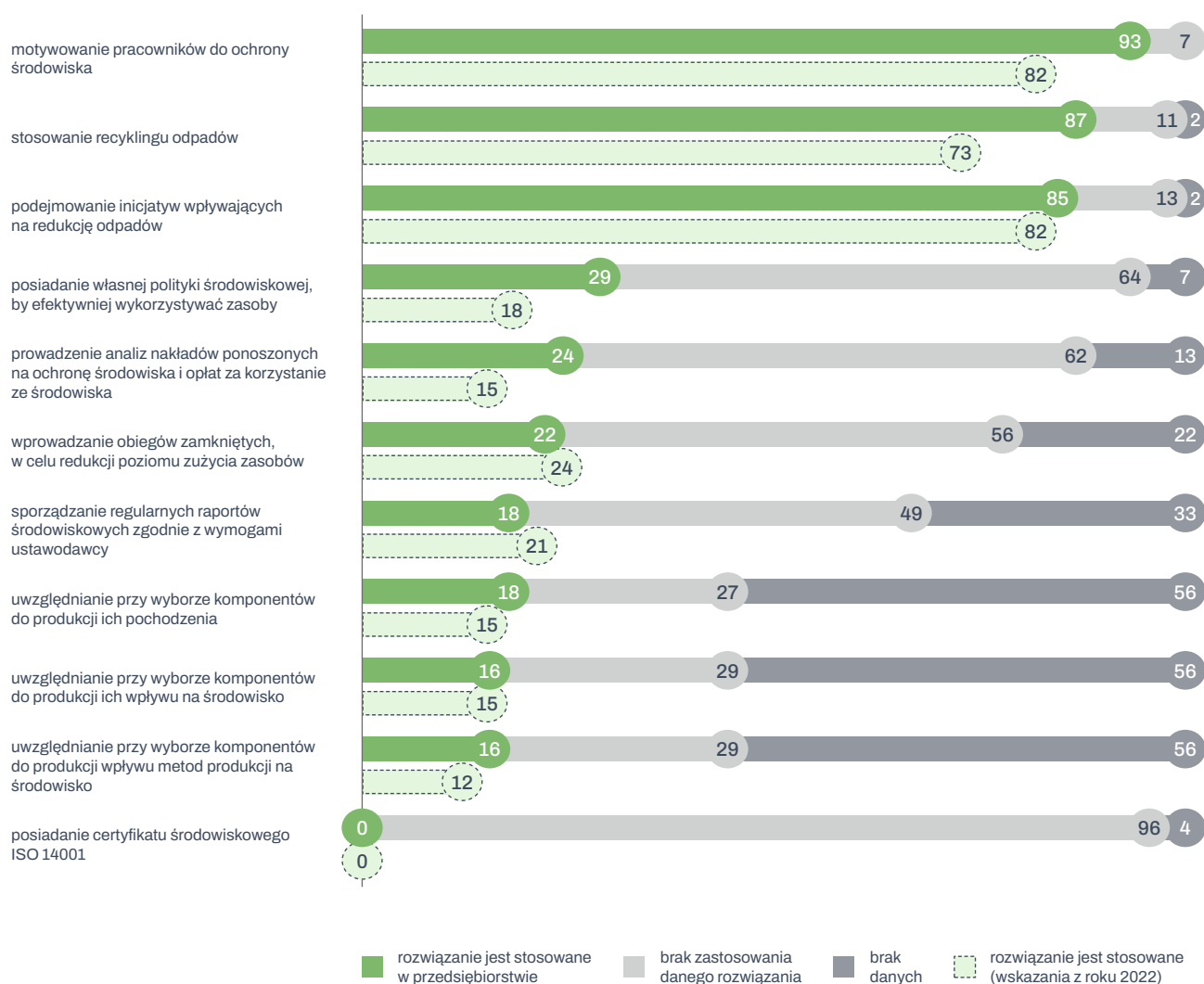
Coraz więcej przedsiębiorstw jest świadomych, że prowadzenie firmy to nie tylko troska o zysk czy rozwój, ale również zobowiązanie do dbania o środowisko naturalne. Kwestie te reguluje ustawa Prawo o ochronie środowiska. Działając na korzyść środowiska naturalnego, przedsiębiorstwa mogą w znacznym stopniu przyczynić się do obniżenia kosztów funkcjonowania przedsiębiorstwa, dodatkowym atutem jest ich lepsze postrzegane przez klientów, co mimowolnie skłania ich do korzystania z usług konkretnego przedsiębiorstwa. Specyfika przedsiębiorstw finansowych powoduje, że ich wpływ na środowisko naturalne ma w znacznie mniejszym stopniu charakter negatywny niż w przypadku przedsiębiorstw produkcyjnych. Choć na prowadzenie firmy zgodnie z zasadami standardów ochrony środowiska decyduje się coraz więcej przedsiębiorców, to badania przeprowadzone na grupie przedsiębiorstw finansowych nie potwierdzają tej tendencji. Wartość subindeksu środowisko naturalne wciąż pozostaje na najniższym poziomie, tj. 0,44, spośród wszystkich subindeksów, choć odnotował on nieznaczny wzrost o 0,06 w stosunku do 2022 roku.

Wśród przebadanych przedsiębiorstw finansowych najczęściej stosowanymi praktykami odnoszącymi się do ochrony środowiska naturalnego okazało się motywowanie pracowników do ochrony środowiska, wskazywane przez 93%, oraz stosowanie recyklingu odpadów, które zadeklarowało 87% podmiotów. Warto mieć na uwadze, że recykling to oszczędność ograniczonych zasobów naturalnych, a także zmniejszenie szkodliwego wpływu na środowisko. Niewiele mniejszy odsetek uzyskano w przypadku podejmowania działań wpływających na redukcję odpadów (84,5%). Niecałe 29% badanych przedsiębiorstw posiada własną politykę środowiskową. Tak niski odsetek wskazań w tym obszarze przekłada się z kolei na brak wdrożenia normy ISO 14001 (żadna spośród badanych firm nie wskazała na posiadanie certyfikatu środowiskowego), gdyż te dwie praktyki są silnie ze sobą skorelowane. Co czwarta badana firma prowadzi analizę nakładów ponoszonych na ochronę środowiska, około 22% podmiotów wprowadziło obiegi zamknięte w celu redukcji poziomu zużycia zasobów i tylko 18% przedsiębiorstw sporządza regularne raporty środowiskowe. Praktyki odnoszące się do wyboru komponentów do produkcji czy wpływ metod produkcji na środowisko nie mają zastosowania w przypadku przedsiębiorstw finansowych, stąd niski procent wskazań w odniesieniu do tych praktyk.

Porównując wyniki uzyskane w tegorocznym badaniu z rokiem poprzednim, można zauważyć, że większość z analizowanych praktyk zyskała na popularności. Szczególnie widać to w górnej części rankingu. Największe zmiany na plus odnotowano w przypadku motywowania pracowników do ochrony środowiska (wzrost z 82% do 93%), stosowania recyklingu odpadów (zmiana z 73% do 87%), posiadania własnej polityki środowiskowej (z 18% do 29%) oraz prowadzenia analiz nakładów na ochronę środowiska (z 15% do 24%). Spadki odnotowano tylko w dwóch obszarach, ale w nieznacznym stopniu. Wśród nich znalazło się wprowadzanie obiegów zamkniętych (spadek z 24% do 22%) oraz sporządzanie regularnych raportów środowiskowych (spadek z 21% do 18%). Szczegółowy rozkład procentowy przedsiębiorstw finansowych stosujących poszczególne praktyki odpowiedzialnego zarządzania w obszarze dostawcy/partnerzy w roku 2023 i porównanie z wynikami uzyskanymi w roku poprzednim prezentuje rys. 10.

Rysunek 10. Rozkład procentowy przedsiębiorstw finansowych stosujących poszczególne praktyki Subindeksu Środowisko Naturalne w 2023 roku (N=45) oraz porównanie z wynikami w 2022 roku (N=33); w %

Źródło: Opracowanie własne.

Ciekawe wyniki prezentuje porównanie wyników otrzymanych w ramach badania przedsiębiorstw finansowych na tle przedsiębiorstw wielobranżowych, co zobrazowano na rys. 11. Trzy wiodące praktyki stosowane przez znaczący odsetek w obu grupach podmiotów to: motywowanie pracowników do ochrony środowiska (przy czym to przedsiębiorstwa finansowe wiodą prym w tym obszarze, wyprzedzając firmy wielobranżowe o 31 p.p.), recykling odpadów (z różnicą 11 p.p. na korzyść przedsiębiorstw finansowych) i inicjatywy wpływające na redukcję odpadów (19 p.p. na korzyść przedsiębiorstw finansowych). W przypadku pozostałych praktyk w zakresie ochrony środowiska różnice między stosowanymi praktykami w obu typach przedsiębiorstw są z kolei znacznie na korzyść przedsiębiorstw wielobranżowych. Z pewnością zarówno przedsiębiorstwa finansowe, jak i wielobranżowe skupiają swoje działania na tych praktykach, które są najmniej kosztowne do wdrożenia, co oczywiście znajduje logiczne uzasadnienie.

Rysunek 11. Rozkład procentowy przedsiębiorstw stosujących poszczególne praktyki Subindeksu Środowisko Naturalne – przedsiębiorstwa finansowe (N=45) oraz przedsiębiorstwa wielobranżowe (N=1002); w %

Źródło: Opracowanie własne.

Subindeks Społeczność Lokalna

$$ISL_F = 0,46$$

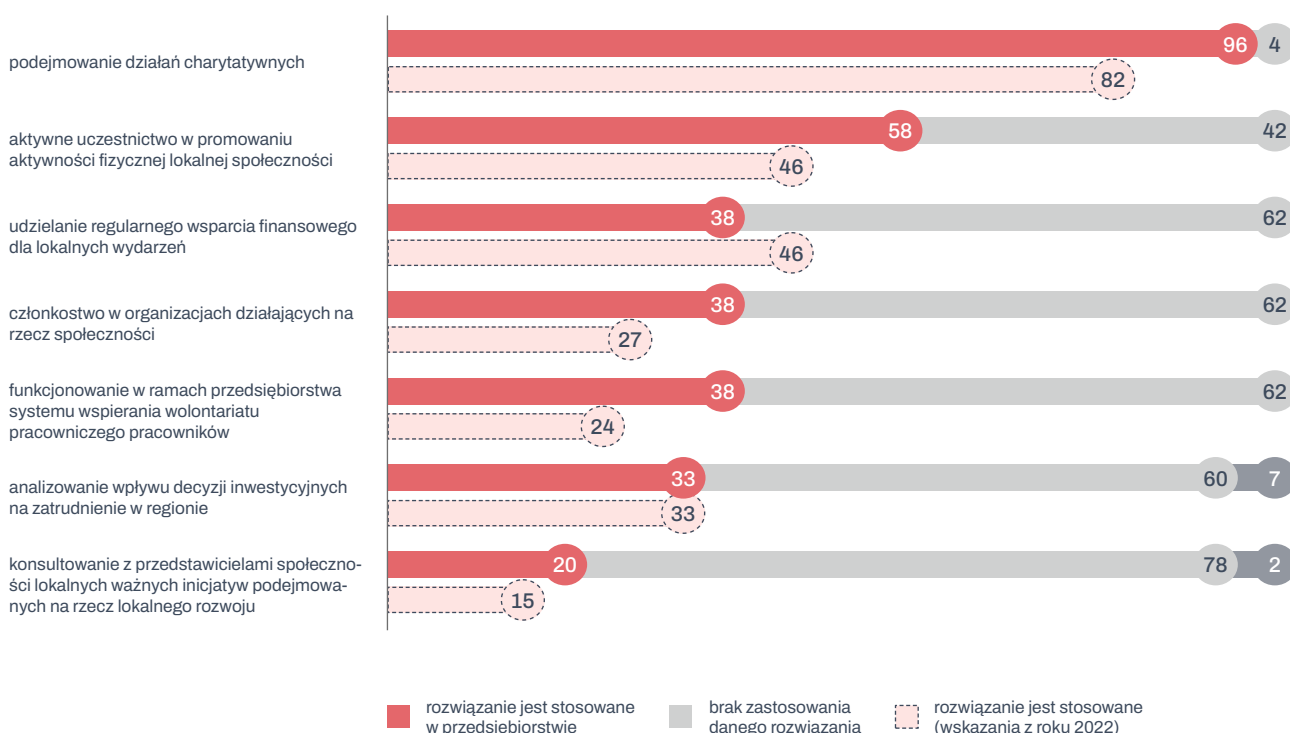
W zakresie dobrych praktyk dotyczących społeczności lokalnej przedsiębiorstwa finansowe w największym stopniu zaangażowane są w podejmowanie działań charytatywnych (95,6% wskazań). Pozostałe praktyki uzyskały znacznie mniej wskazań. Na drugim miejscu, z wynikiem 58%, znalazło się aktywne uczestnictwo w promowaniu aktywności fizycznej lokalnej społeczności. Trzy kolejne praktyki zostały zadeklarowane przez grupy liczące 38% badanych i są to: udzielanie regularnego wsparcia finansowego dla lokalnych wydarzeń, członkostwo w organizacjach działających na rzecz społeczności oraz posiadanie systemu wspierania wolontariatu pracowniczego pracowników. Co trzecie z przedsiębiorstw objętych badaniem analizuje wpływ decyzji inwestycyjnych na zatrudnienie w regionie i najmniej, bo co piąte przedsiębiorstwo, konsultuje z przedstawicielami społeczności lokalnych inicjatywy podejmowane na rzecz lokalnego rozwoju.

W porównaniu z badaniem przeprowadzonym w 2022 roku większość praktyk uzyskała w tegorocznym badaniu więcej wskazań. Wart uwagi jest wzrost w zakresie podejmowania działań charytatywnych, którymi zainteresowanie już w 2022 roku było bardzo wysokie (prawie 82%) i w tym roku dodatkowo wzrosło do 96%. Jeśli taka tendencja się utrzyma, można spodziewać się, że w kolejnych latach wszystkie przedsiębiorstwa zrzeszone w ZPF podejmą działania charytatywne na rzecz społeczności lokalnej. Wzrost zaobserwowano także w przypadku czterech innych praktyk wpływających pozytywnie na społeczność lokalną. Należą do nich: aktywne uczestnictwo w promowaniu aktywności fizycznej lokalnej społeczności (wzrost z 45,5% do 57,8%), funkcjonowanie w ramach przedsiębiorstwa systemu wsparcia wolontariatu pracowniczego pracowników (wzrost z 24,2% do 37,8%), członkostwo w organizacjach działających na rzecz społeczności (wzrost z 27,3% do 37,8%) oraz konsultowanie z przedstawicielami społeczności lokalnych ważnych inicjatyw podejmowanych na rzecz lokalnego rozwoju (wzrost z 15,2% do 20,0%). Z kolei odsetek przedsiębiorstw, których przedstawiciele deklarują podejmowanie analizy wpływu decyzji inwestycyjnych na zatrudnienie w regionie, pozostał dokładnie taki sam, tj. 33,3%. Jedyną praktyką, w przypadku której zaobserwowano mniejsze zainteresowanie niż w poprzednim roku, jest udzielanie regularnego finansowego wsparcia dla lokalnych inicjatyw (spadek z 45,5% do 37,8%). Zmiana ta może wynikać z rosną-

cych kosztów działalności i, co za tym idzie, mniejszych możliwości finansowego udziału firm w lokalnych wydarzeniach w roli sponsora. Warto jednak podkreślić, że przedsiębiorstwa te angażują się w takie działania za pośrednictwem m.in. wolontariatu pracowniczego, dzięki któremu można nawiązać silniejsze związki z lokalną społecznością. Szczegółowy rozkład procentowy przedsiębiorstw finansowych stosujących poszczególne praktyki odpowiedzialnego zarządzania w roku 2023 i porównanie z wynikami uzyskanymi w roku poprzednim prezentuje rys. 12.

Rysunek 12. Rozkład procentowy przedsiębiorstw finansowych stosujących poszczególne praktyki Subindeksu Społeczność Lokalna w 2023 roku (N=45) oraz porównanie z wynikami w 2022 roku (N=33); w %

Źródło: Opracowanie własne.

Praktyką, której realizację na rzecz społeczności lokalnej potwierdzają w badaniu przedstawiciele największych procentowo grup przedsiębiorstw finansowych i wielobranżowych, jest podejmowanie działań charytatywnych (rys. 13). Należy tu podkreślić, że instytucje członkowskie ZPF biorące udział w badaniu są w zdecydowanie większym stopniu zaangażowane w tego typu charytatywne przedsięwzięcia (96% wskazań w stosunku do 58% w grupie referencyjnej). Do innych dobrych praktyk wpływających na społeczność lokalną, których realizację deklaruje wyższy odsetek przedsiębiorstw finansowych niż wielobranżowych należą: aktywne uczestnictwo w promowaniu aktywności fizycznej lokalnej społeczności (różnica na poziomie 16 p.p. na korzyść przedsiębiorstw finansowych), funkcjonowanie w ramach przedsiębiorstwa systemu wsparcia wolontariatu pracowniczego pracowników (różnica 2 p.p.) oraz członkostwo w organizacjach działających na rzecz społeczności (różnica 2 p.p.). Z drugiej strony, wyższy odsetek przedsiębiorstw wielobranżowych niż finansowych

deklaruje realizowanie następujących aktywności: konsultowanie na rzecz społeczności lokalnych ważnych inicjatyw podejmowanych na rzecz lokalnego rozwoju (różnica na poziomie 16 p.p. na korzyść przedsiębiorstw wielobranżowych), analizowanie wpływu decyzji inwestycyjnych na zatrudnienie w regionie (różnica 8 p.p.) oraz udzielanie regularnego wsparcia finansowego dla lokalnych wydarzeń (różnica 4 p.p.). Warto podkreślić, że praktyka analizowania wpływu decyzji inwestycyjnych na zatrudnienie w regionie jest bardzo trudna do zweryfikowania, czyli może mieć charakter jedynie deklaratorywny. Należy także dodać, że przedsiębiorstwa finansowe, w porównaniu z rokiem ubiegłym, poprawiły swój wynik odnoszący się do prowadzenia konsultacji – dialogu ze społecznością lokalną. Nadal uzyskany rezultat jest niższy niż dla wielobranżowych podmiotów, choć dla tych drugich zauważa się istotny spadek (z 42% w 2022 roku do 36% w 2023 r.). Można przypuszczać, że przedsiębiorstwa finansowe zaczęły bardziej zauważać potrzebę prowadzenia takich rozmów. Żadna bowiem firma nie działa w odosobnieniu, świadomie bądź nie wywiera wpływ na otoczenie i kształtuje je w określony sposób.

Rysunek 13. Rozkład procentowy przedsiębiorstw stosujących poszczególne praktyki Subindeksu Społeczność Lokalna – przedsiębiorstwa finansowe (N=45) oraz przedsiębiorstwa wielobranżowe (N=1002); w %

Źródło: Opracowanie własne.

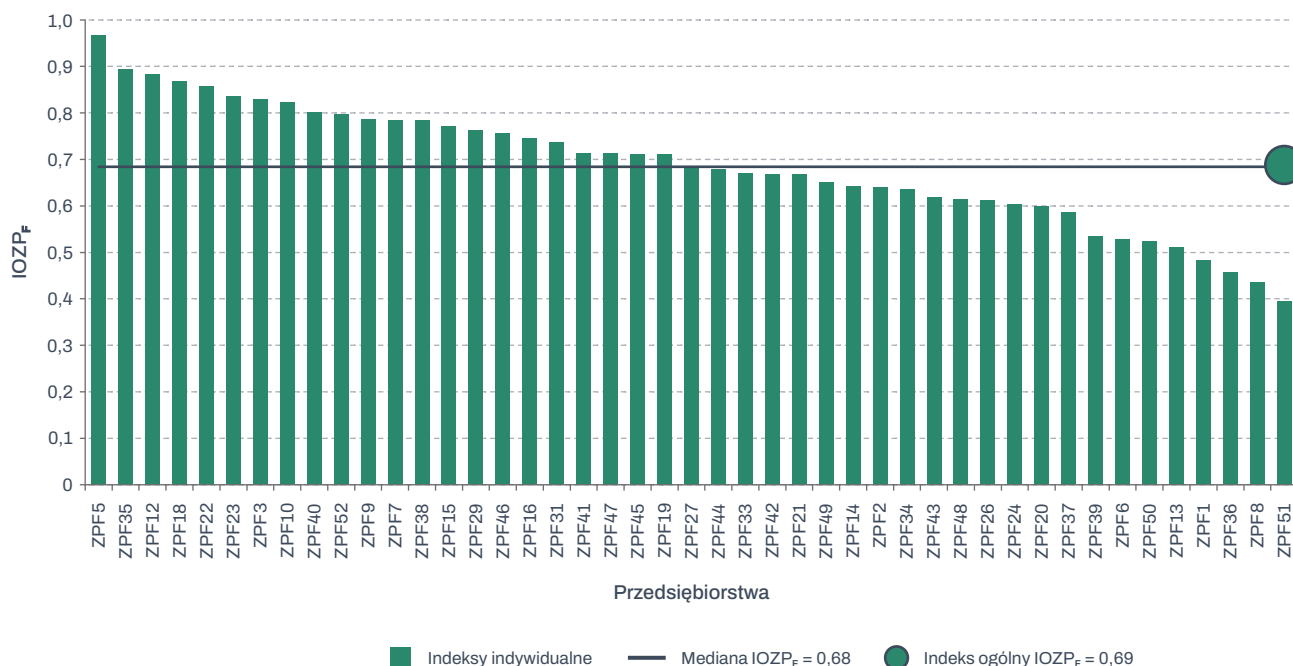
The background is a solid teal color. It features faint, light-colored line art motifs. On the left, there are several circular clock faces with tick marks and hands. On the right, there are compass rose designs with multiple points and concentric circles. Scattered throughout the background are small, solid teal circles of varying sizes.

Ranking przedsiębiorstw ZPF

Indeks ogólny

Rysunek 14. Ranking przedsiębiorstw ZPF według wartości ogólnego indeksu IOZP_F

Źródło: Opracowanie własne.

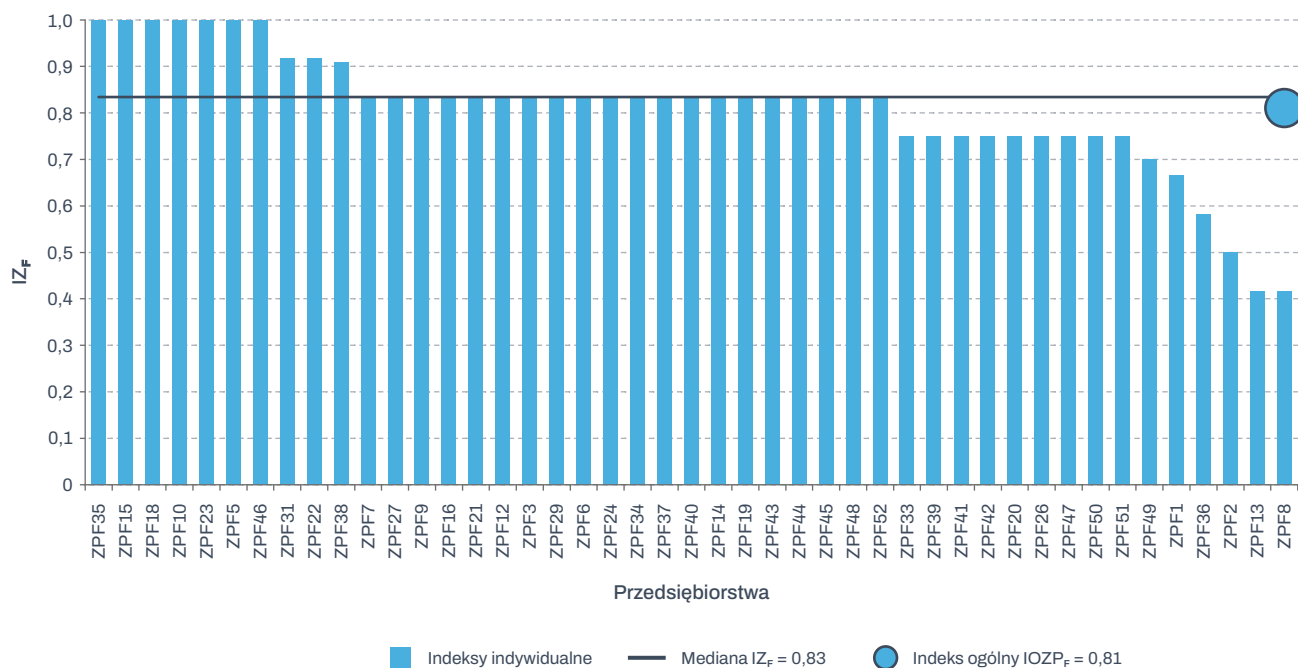
Na podstawie zebranych podczas badania informacji, oprócz obliczenia Indeksu Odpowiedzialnego Zarządzania i subindeksów dla całej badanej próby przedsiębiorstw ZPF, stworzono ranking przedsiębiorstw ze względu na ogólny indeks i poszczególne subindeksy (rys. 14).

Najwyższą wartość ogólnego indeksu (>0,80) odnotowało dziewięć przedsiębiorstw (w poprzednim roku tylko pięć). Należy podkreślić, że wartość indeksu najlepszych z badanych podmiotów zbliża się do 1,0 (w szczególności ZPF5 z wartością 0,96, który poprawił swój wynik aż o 0,37). Dodatkowo dwadzieścia dwa podmioty mają wskaźnik wyższy lub niższy niż mediana, która jest na poziomie 0,68. Najniższe wartości indeksu, poniżej 0,50, odnotowały cztery podmioty, a najniższy wynik to 0,40. Jedno z przedsiębiorstw z tej grupy (ZPF1) poprawiło swój wynik o 0,02, z kolei podmiot ZPF8, co zastanawiające i wymagające szczegółowego wyjaśnienia, odnotowało spadek aż o 0,34. Pozostałe dwa przedsiębiorstwa z tej grupy zrezygnowały niestety z udziału w bieżącym badaniu.

Subindeks Zarządzanie

Rysunek 15. Ranking przedsiębiorstw ZPF według wartości Subindeksu Zarządzanie IZ_F

Źródło: Opracowanie własne.

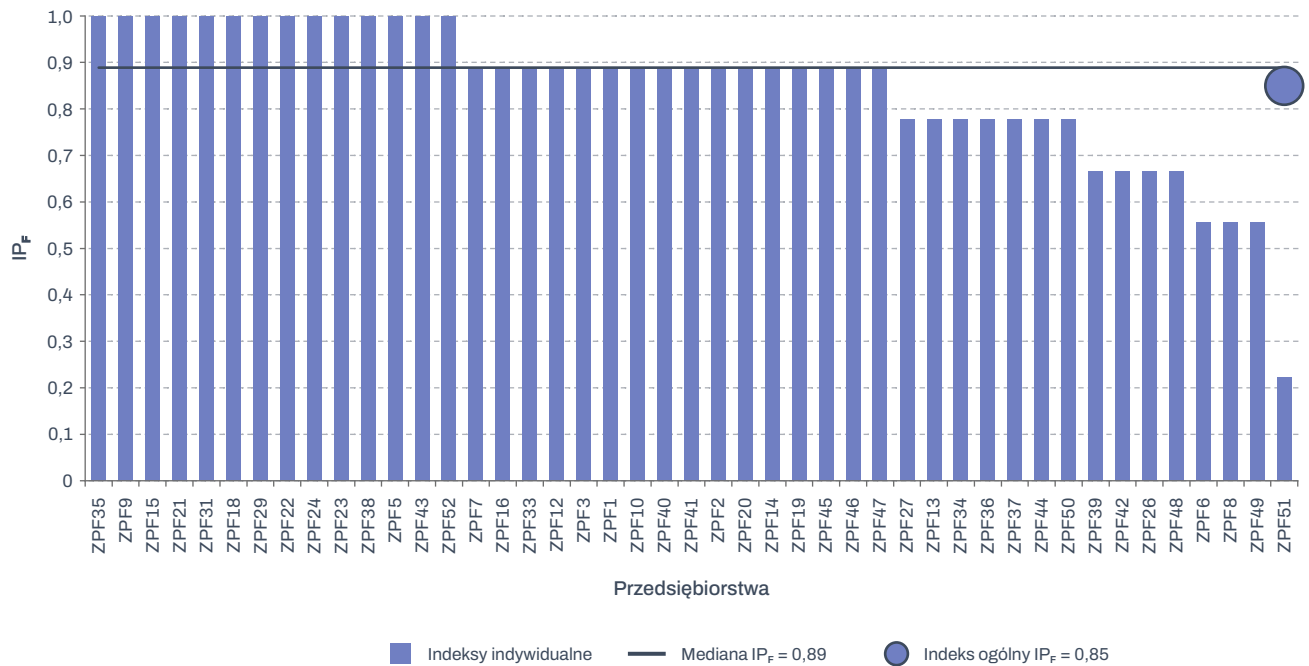

Większość badanych przedsiębiorstw ZPF osiągnęła wysoki poziom Subindeksu Zarządzanie (rys. 15). Siedem podmiotów osiągnęło wartość maksymalną 1,0 (w zeszłym roku tylko trzy), a trzydzieści przekroczyło poziom 0,80. Najniższa wartość Subindeksu Zarządzanie to 0,42.

Subindeks Pracownicy

Rysunek 16. Ranking przedsiębiorstw ZPF według wartości Subindeksu Pracownicy IP_F

Źródło: Opracowanie własne.

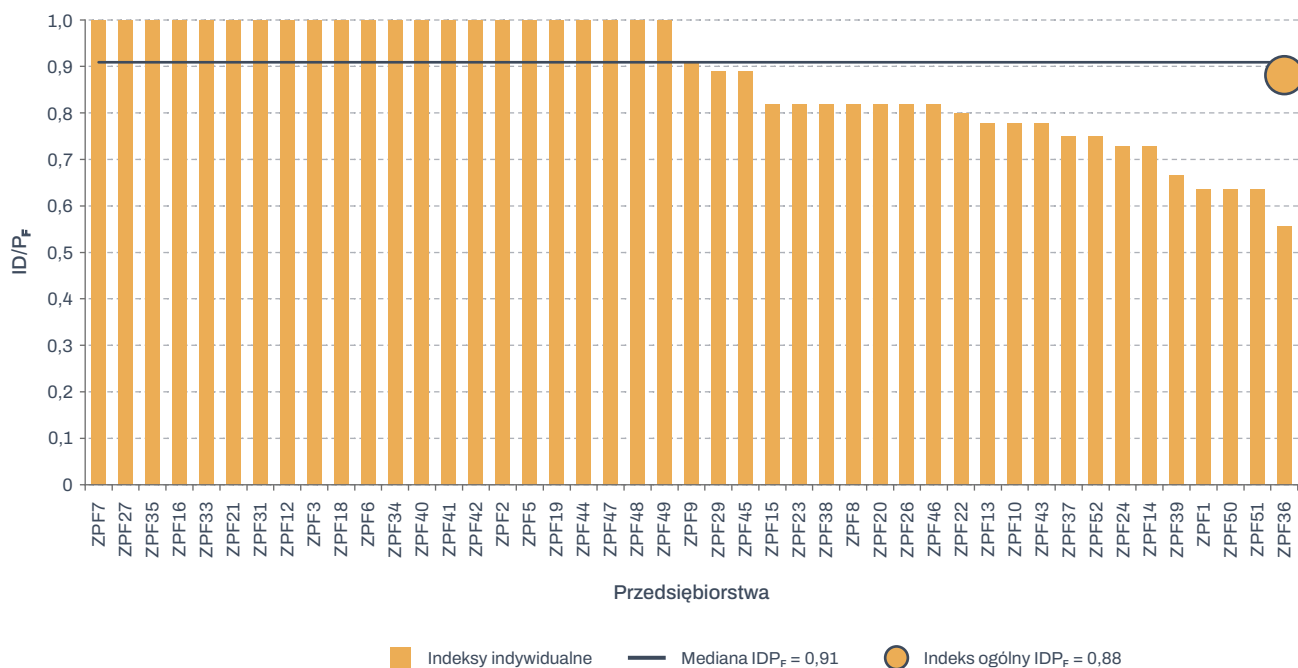

Podobnie wysokie wartości zanotowano w przypadku Subindeksu Pracownicy (rys. 16). Aż trzynaście przedsiębiorstw cechuje subindeks na poziomie 1,0, a trzydzieści przekroczyło wartość 0,80 (mediana=0,89). W przypadku tylko jednego przedsiębiorstwa odnotowano poziom subindeksu poniżej 0,50 (0,22).

Subindeks Dostawcy/Partnerzy

Rysunek 17. Ranking przedsiębiorstw ZPF według wartości Subindeksu Dostawcy/Partnerzy ID/P_F

Źródło: Opracowanie własne.

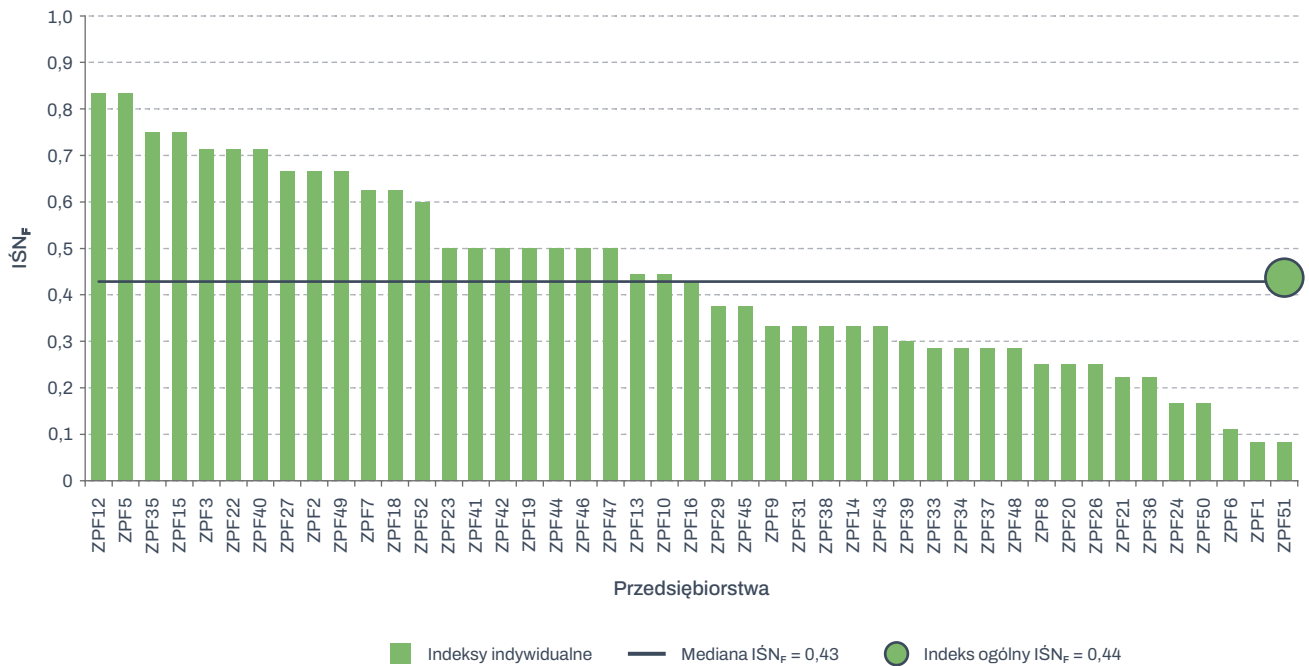

Równie wysokimi poziomami, choć z większą różnorodnością, cechują się indywidualne wartości Subindeksów Dostawcy/Partnerzy (rys. 17). Aż dwadzieścia dwa przedsiębiorstwa ZPF cechują się maksymalnym poziomem tego wskaźnika, a tylko dwanaście nie przekroczyło wartości 0,80 (mediana=0,90). Żadne przedsiębiorstwo nie zanotowało wyniku poniżej 0,5.

Subindeks Środowisko Naturalne

Rysunek 18. Ranking przedsiębiorstw ZPF według wartości Subindeksu Środowisko Naturalne ISN_F

Źródło: Opracowanie własne.

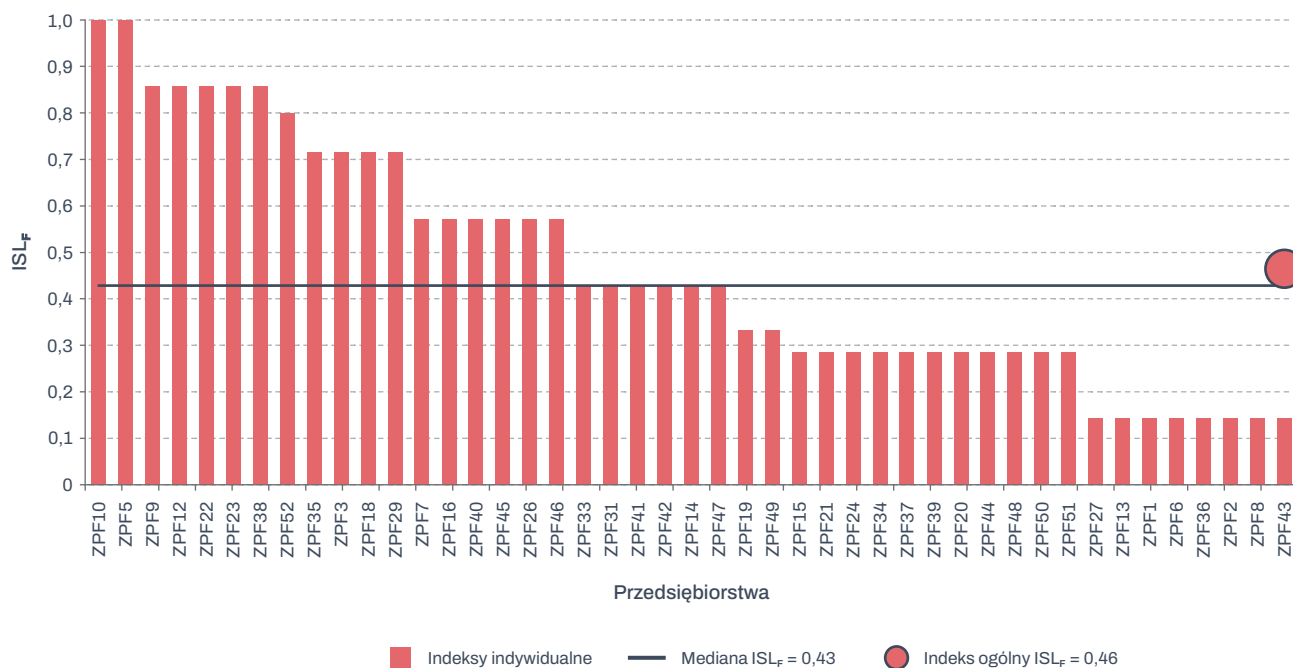

Ogólny niski poziom Subindeksu Środowisko Naturalne badanych przedsiębiorstw finansowych przekłada się na mało zadowalające wyniki indywidualne (rys. 18). Najwyższa zanotowana wartość wskaźnika to 0,83 (takim poziom zaobserwowano u dwóch badanych podmiotów) i tylko trzynaście przedsiębiorstw przekroczyło poziom 0,50. Najniższa wartość Subindeksu Środowisko Naturalne w grupie badanych przedsiębiorstw wyniosła zaledwie 0,08.

Subindeks Społeczność Lokalna

Rysunek 19. Ranking przedsiębiorstw ZPF według wartości Subindeksu Społeczność Lokalna ISL_F

Źródło: Opracowanie własne.

Obszar społeczności lokalnej cechuje się największym zróżnicowaniem poziomu subindeksu wśród badanych przedsiębiorstw (rys. 19). Zanotowano dwa podmioty, dla których Subindeks Społeczność Lokalna wyniósł 1,0, z drugiej strony aż osiem uzyskało najniższy wynik na poziomie 0,14. Między innymi z tego powodu wartość środkowa (mediana=0,43) dla tego obszaru jest niższa niż wartość ogólnego subindeksu w tym obszarze dla badanej grupy przedsiębiorstw ($ISL_F=0,46$). Tylko w przypadku osiemnastu badanych przedsiębiorstw wartość subindeksu w tym obszarze przekroczyła poziom 0,50.

Autorzy badania

Autorzy badania są pracownikami Instytutu Zarządzania Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, w skład którego wchodzi: Katedra Zrównoważonego Biznesu, Katedra Zarządzania Strategicznego, Katedra Badań Zachowań Konsumentów, Katedra Zarządzania Projektami, Zakład Strategii Personalnych, Zakład Strategii Międzynarodowych. Główne zainteresowania badawcze pracowników Instytutu koncentrują się na nowoczesnych modelach działania przedsiębiorstw, kształtowaniu polityki personalnej, zarządzaniu projektami i procesami, tworzeniu i wdrażaniu strategii, ale też na poznaniu uwarunkowań konsumpcji oraz jej powiązań z poziomem i jakością życia.

Misją Instytutu jest łączenie wiedzy akademickiej z praktyką gospodarczą poprzez współpracę z centralnymi instytucjami państwowymi, firmami doradczymi, organizacjami międzynarodowymi, organizacjami samorządu gospodarczego oraz wieloma firmami krajowymi i zagranicznymi. Poprzez liczne inicjatywy badawczo-eksperckie oraz kształcenie na poziomie studiów podyplomowych i MBA, Instytut stara się wspierać przedsiębiorstwa i organizacje w doskonaleniu procesów zarządzania na każdym z poziomów zarządzania: strategicznym, taktycznym i operatywnym. Obecnie jednym z głównych projektów Instytutu są badania odpowiedzialnego zarządzania i społecznej odpowiedzialności konsumentów stanowiące podstawę do wyznaczania kierunków zmian dla podmiotów chcących realizować strategię społecznej odpowiedzialności biznesu. Inne podejmowane przez pracowników Instytutu tematy badawcze dotyczą: przywództwa, kultury organizacyjnej, nowych funkcji HR, działania grup kapitałowych, strategii liderów, zarządzania projektami, zarządzania małym i średnim przedsiębiorstwem, zarządzania innowacjami, a także zachowań konsumentów na wybranych rynkach towarów i usług (w tym e-usług), trendu ekologizacji oraz turystyki medycznej.

Budujemy kapitał społeczny
na rynku finansowym

www.zpf.pl